Број 248 У Новом Саду у петак 7 новембра 1908. Година XLIII.

»Застава« излази сваки дан двапута, а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље за један месец 2 круне 70 пот. а за три месеца 8 круна.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. (Јутарњи лист.) ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

За огласе плаћа се 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво »Заставе« је у кући г. Ј. Чавића Администрација »Заставе« налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

Отварајте очи!

Како чујемо, ствара се и у Мајуру по узору загребачке франковачке „црне чете“ така чета, те се Франковци Мајурци листом упасују у њу Сврха тој чети свима нам је позната: токорсе „да брани хрватске земље од Срба“, а другим речима да напада не Србе, где су у мањини, да пљачка и убија, да обнови свугде крваве и грозне септембарске погроме у још грознијем облику. И устројство ових чета потпомаже влада и ставља тиме Србе изван закона. Факт један нечувен у историји модерних држава, у којима влада принцип закона и равноправности. Од каквих ће последица бити рад ових чета, ако им власт не буде стала на пут, нећу да говорим ни да слутим, нека их узму на душу они, којима такве чете требају, само наговештујем: Србин ће умети бранити своје огњиште, своју породицу и своју поштену тековину.

Него хоћу овом приликом да упозорим оне заблуделе Србе, које су самосталски прави „родољуби“ оманђијали својим шеретлуцима и лажима тако, да су више веровали у пријатељство, љубав и добре намере ових истих Франковаца, што се сад уписују у црне чете, да уништавају Србе, него у родољубље радикала Срба, те су под истим заставама, а руку испод руке ишли с њима на биралиште, да руше српске радикалске кандидате. Нећу да идем даље, хоћу само да спонем избор у Илоку, где су се Франковци удружили са самосталцима, те оборили Савића, нашег кандидата, или у Земуну Бабића, или као најлепши пример да наведем Карловце, где је братимљење правих „родољуба“ самосталаца са франковачком (како је „Србобран“ тада ликовао) „свесном браћом из Петроварадина“ прегазило радикале, које су крстили „издајицама“.

И ево сада дође време, да та свесна браћа из Петроварадина, Илока и т д бацају маску са лица и да се покажу у правој боји те ће, ако буде по њиховом, Срби морати те своје српске пријатеље, што их је „Србобран“ толико узносио, одбијати са прага свога, да одбране од њих све оно што је овде српско, јер ти пријатељи нашег народа хоће ето од силне љубави да нас — поједу.

Ко је имао право, приликом баш последњег избора у Карловцима, да ли радикалски наши ратари, који су се гнушали одвратних сцена, што су се одигравале приликом братимљења наших попова, калуђера, професора, заведених богослова и гимназиста са тим србождерима, који против нас стварају сад црне чете, да нас сатру, или је имао право „Србобран“, који је те догађаје славио и узносио као родољубиво дело, корисно по Српство! Да он је према радикалском кандидату Красојевићу, кога све Српство као опробаног родољуба позна је, узносио Подринског-Николића, тог и данас православног Хрвата, који ни дан данас ни једне речи неће да напише у српске новине па чак ни у свог славопојца „Србобрана“ него су му ближи језуитски „Обзор“ и двоични „Покрет“, те у њих пише.

Па питамо оне заведене Србе, који су се дали обманути и завести лажима „Србобрана“, што све из свог себичног рачуна раде, да ли им пуца пред очима, где је корист и напредак Српства, да ли у радикалној странци или у самосталној, удруженој са њеним пријатељима из „црне чете“. Па питамо, кад „црна чета“ пође у свом послу у Карловце, хоће ли и опет пред њу изаћи као и приликом прошлог избора „Српски Соколи“ под вођством ђениталног дра Лава Поповића, хоће ли и тада безавлена богословска и гимназијска омладина гологлава певати „Лепа наша домовино“, у којој се стварају „црне чете“ да уништавају Србе, хоће ли тада и опет испод руке са члановима „црне чете“ ићи патријарашти протосинђел Др Вујић, а Коста Николић слати своја кола у Мајур „макар коњи поцркали“ само да доведу „црној чети“ помоћи, ако јој у њеном послу помоћи затреба. Питамо и професора Будисављевића и поп Глишу Јовића, хоћели им и онда држати здравице и славопоје, као приликом оног избора тој браћи и правим пријатељима „једног народа са два имена?“ Најзад питамо и оно неколико наивних и заведених поштених занатлија и ратара Срба, из Чортановаца, Карловаца, Буковца, Бешке и Крчедина, који су припомогли својим гласовима, да је онда мисао самосталско-хрватска победила, хоће ли и они изаћи да дочекају „црну чету“, ту своју браћу и једномишљенике из Мајура или ће умети дочекати онако, како треба, сваког оног, ко дође, да их и од сада уверава да су једино самосталци прави родољуби и несебични, проницави политичари?

Још није доцкан, браћо заведена! У овим тешким данима лежи нам само у слови спас! Отворите очи, погледајте око себе, шта се догађа размислите својом главом, и онда ће нас те „црне чете“ наћи свугде окупљене у једну чврсту целину

Н

Збор у Новом Саду за опште тајно гласање.

Можемо јавити, да ће у другу недељу, 16 (29) новембра бити велики збор српске народне радикалне странке у корист општег тајног и једнаког права гласања, као и заступства мањина. Збор ће бити у Новом Саду напред споменутог дана у 2 сата по подне у великој дворани хотела Мајера.

На томе збору ће наша странка осудити владин предлог који се тиче изборног права и избора посланика, а тражиће онакав изборни закон који осигурава држављанима Угарске право, да сами одлучују својом судбином.

Позив на збор штампаће се ових дана.

Предавање о шарлаху у Новом Саду.

Познато је, да у нашој вароши шарлах влада у јачој мери, тако да су морали све основне школе затворити, да би се спречило ширење ове опаке заразе.

Да би наш свет што боље био обавештен о томе како се шири та болест, како да се чува да је не преноси из куће у кућу, најпосле да му се изнесе све што треба да зна о шарлаху, приредиће одбор за приређивање забавних и поучних села сад у недељу 9. (21.) тачно у пола 3 сата, после подне у великој дворани Мајеровој предавање о шарлаху.

Позивамо наш свет, да дође на то предавање у што већем броју, јер ће то многима и многима бити од велике користи Баш невоља нас гони да приредимо то предавање јер наша деца врло много страдају од те опасне болести и то у најпише случајева кривицом родитеља, јер родитељи нису упућени како да чувају децу од болести и како да се владају у болести. — Упозоравамо родитеље, да децу никако не доводе, јер деца овом приликом неће бити пуштена на ово предавање. — Нарочито опомињемо и матере да дођу; треба да дођу јер се тиче здравља и живота њихове деце.

Анексија Босне и Херцеговине и независна Бугарска.

Војне припреме Црне Горе.

И „Нова Слободна Преса“ доноси, да у бечким званичним круговима потврђују вест, да је Црна Гора извукла на висове Ловћена, који владају над далматинским градом Котором и целом његовом околином, тешке топове и уперила их на Котор. Потврђују даље, да је црногорска војска утврдила и посела јако кланац Дуган који из Херцеговине води у Црну Гору. Новије вести из Котора јављају, да је Црна Гора на висове Ловћена поставила четрдесет топова наперених на Далмацију, међу овима су шест врло великих топова, које је Црна Гора добила из Италије.

Бечки и будимпештански листови имају још вест, да је становништво Котора врло узрујано, а страх и узрујаност расте тим више, што су породице свију официра и чиновника аустро угарских већ напустиле Котор. Стање је услед тога јако погоршано Животна и имовна безбедност није више сигурна. — У Беч је стигла вест, како Црна Гора тешке своје топове није поставила јуче и прекјуче, већ то ради туне три недеље. Над Котором испод Ловћена и Крстаца има четрдесет топова, чија су грла уперена на Котор, Горажду, Врмац и Трквић. Далекогледом из Котора врло се јасно распознају оних шест великих топова, које је Италија поклонила Црној Гори. — Изнад аустроугарске границе Црногорци су највећом журбом подигли зидине са рупама за пуцање. — Цена рани је у Котору необично јако скочила.

Србија и велике силе

Донели смо већ брзојавну вест у јучерашњем вечерњем броју „Заставе“, да су представници Енглеске, Италије, Немачке, Русије и Француске учинили код српске владе пријатељски корак, да Србија у интересу добрих односа са суседном Аустроугарском повуче војску своју са границе и спречи образовање чета. Председник српске владе је на то изјавио, да Србија нема војске на граници, чете нису образоване и српска влада ће и од сада као и до сада водити бригу, да то не буде Но упозорио је уједно представнике тих сила, на повреду српског земљишта учињену од стране аустроугарских власти, на мере које је Аустроугарска без икаква повода предузела против приватних и званичних лица па и према српској држави. Предао им је списак таквих разних случајева за доказ.

Из Загреба су јавили у Будимпешту, како ће аустроугарски београдски посланик учинити одлучан корак код српске владе и тражити тачну изјаву о смеровима српске владе.

Бечки и будимпештански листови имају још вест, да је оставка др Миловановића, српског министра спољних послова свршена ствар, и да ће нову коалициону владу саставити или Андра Николић но пре Никола Пашић. И надовезују да ће Пашићев програм бити да српске чете отпочну свој рад. — Још јављају да ће министар Миловановић у тајној седници

српске скупштине, која ће се данас у четвртак одржати, поднети извештај о успеху свога пута по Европи, и онда ће скупштина донети коначан закључак у погледу данашњих догађаја.

Руски добровољци за Србију

Бечки листови имају вест како се Руси, нарочито ислужени руски војници живо уписују у добровољце за Србију Има их већ преко две хиљаде уписаних а међу њима осим војника, има официра, ђака и радника. Има и руских жена и девојака, које су се уписали у српски црвени крст

Енглески краљ и шабачки градоначалник.

Будимпештански листови доносе како је шабачки градоначалник брзојавно честитао енглеском краљу Едуарду имен дан. У том брзојаву изразио је краљу Едварду благодарност српског народа, на његовој краљевској наклоности према Србима и умолио га је, да то своје пријатељско држање према Србима и даље задржи Шабачки градоначалник добио је из Лондона овај брзојавни одговор: „Краљ ме је упутио, да вам изразим захвалу његову на топлој честитци вашој Едвард Греј државни секретар спољних послова.

Србија и Енглеска

Енглеско београдско посланство давало је јуче свечан ручак у почаст председника лондонског балканског одбора Томе ручку учествовао је и престолонаследник Ђорђе који је до повећи остао у енглеском посланству и дуго се разговарао са енглеским послаником и председником лондонског балканског одбора.

Србија и Турска.

Будимпештански листови имају из Београда вест, како су се изасланици српског домобранског одбора вратили из Цариграда и изјавили, да је са Младотурцима постигнут потпун споразум. Утврђено је да Србија и Турска имају заједничких интереса, које ће заједнички и бранити. Крајем новембра доћи ће двадесет турских посланика и више официра у походе у Београд. Кад се пак отвори турски савет двадесет српских посланика отићи ће у Цариград, да посете турски сабор.

Поверенице
срп. народно-црквеном сабору.

Из редовне седнице месне црквене скупштине држане у Сараволи 30 октобра (12. нов.) 1908 год Присутни: Север Веселиновић, председник, Аца Тодоров перовођа, одборници: Сова Драгић, Живко Чоков Живко Павлов, Маринко Кнежевић, Касијан Ђурђев, Светозар Аћимов, Милан Стојанов. Скупштинари: Суба Субин, Ранко Драгић, Ранко Субин, Миша Крстан, Милан Станков, Сима Драганов, Милић Аћимов Жива Грбић, Вита Ђосић Стојан Савић, Илија Бачин, Стева Драгић, Миливој Стојков и Сима Јаваш.

Сараволска српска православна општина у својој данашњој скупштинској седници, једнодушно донела је одлуку, да изјави поверење и признање већини нашег народно-црквеног сабора односно клубу радикалних посланика, на њиховом родољубивом и мудром раду на српском народно-црквеном сабору. Шаље им из дубине српске душе искрено поздравље, молећи милостивога бога да им подари здравља, да у скупу са изабраним српским патријархом, свој рад продуже као што су и започели на корист и срећу Српства ове патријаршије Живела српска народна радикална странка!

*

Пишу нам из Мошорина из колевке Светозара Милетића: Наша српска православна црквена општина, у редовној својој скупштинској седници, одржаној 23 октобра (5. новембра) придружила се једногласно поверници новосадске православне српске црквено школске општине, упућеној већини нашег народног црквеног сабора. — Скупштина наша испунила је радо ову своју родољубиву и српску дужност Већина нашег народно-црквеног сабора својим истрајним, свесним и корисним радом, заслужила је то признање у пуној мери. Радећи у том правцу и даље, довешће ако Бог да нашу народно црквену автономију под сигуран кров, сачуваће и обезбедиће наше вероисповедне школе од пропасти, упутиће калуђере на прави им живот и позив а осигураће још и више наш народ да дође до земље и зараде, да не мора ићи у свет. С тога и кличемо: Живела српска народна радикална странка!

*

Осим тога добили смо вест да се прикључио повереници новосадске општине: Турски Бечеј.

Поверенице
српском народно-црквеном сабору.

Поверенице српском народно-црквеном сабору, односно српској народној радикалној странци закључиле су ове општине: Нови Сад, Вуковар Турија, Мол, Баваниште, Черевић, Дента, Утиња, Српски Чанад, Бегеч, Дуна Сечуј, Беркасово, Мартонош, Ст. Стапар, Бач Петрово Село, Стари Сивац, Товаришево, Деска, Перлез, Тител, Бешка Иланча, Суботица, Шандор, Потпорањ, Чалма, Бач Брестовац, Мехала, Лок, Кишфалуба, Бајша, Марадик Срем Карловци, Тиса Хађош Лалић, Турски Бечеј, Мошорин. Сараволa.

Бора бесни.

Из више приморских градова јављају да је бора поново почела да бесни у приморју. Пре три дана је беснела бора у околини Ријеке и Трста. Нико није могао ни слутити да ће опасни ветар тако изненада настати, те су се неки са чамцима на море навезли Већина ових се спасла. Но један чамац са два мушка и једном женском је бора на широко море одгонила те су тако провели читаву ноћ. На срећу њихову наиђе на њих лађа „Линурниа“ те их из неприлике спасе.

Скакавци на канарским острвима.

Из Мадрида јављају да су се на канарским острвима намножили врло многи скакавци. Скакавци су се почели ширити и у јужној Шпањолској.

Русвелт, као закупник творнице зејтина.

Јављају из Њујорка да ја Русвелт закупник творница зејтина, те је као такав и присталица труста (Т ј. присталица оних фабриканата који унапред закажу велике цене својим производима, те од заказане цене не одустају). Ова ствар је изазвала велико изненађење код американских капиталиста, јер је Русвелт највише радио против присталица труста.

Ухваћени кривотворитељи новца

Маковска полиција ухапсила је на маковском вашару два кривотворитеља петокрунаша, који су хтели да лажан новац протуре у промет. Имена кривотворитеља новаца су Тот Јанош из Нађлака и Олах Јанош из Ходмезе Вашархеља. Обојица су већ због кривотворења ухапшени били. Сад су поново отпраћени у сегединску тамницу.

Жена, грозни убијца.

Јављају из Њујорка да је Лапортска удовица Гвинес починила тридесет и седам убијстава. Иста је преко огласа у новине одмамила многе нежењене људе у своју кућу, те је и с њима проводила неко време љубав а затим их поубијала и опљачкала. Лешеве убијених је спалила, а лубање је у башту позакопавала. У овим неделима удовичиним су учествовала и двојица мушких Један је био вртар код Гвинесовице а други је неки познаник удовичин. Убијства удовичина су се испоставила на тај начин што су у фуруни у кући удовичиној при пожару нашли леш једне женске Истрагом се испоставило да је удовица са оном двојицом мушких починила тридесет и седам убијстава и у једној башти удовичиној је нађено двадесет лубања, а у другој седамнајст. Убијства удовичина су начинила велику сензацију у Америци

Време.

Према телеграфском извештају од 19 новембра може се очекивати топлије, на западу на више места киша

У псећој кожи.

Новине су донеле вест, како је црногорски ухода прешао границу. И то како?! Увукао се у псећу кожу Стражар опали из пушке и рани га. Ухода је четвороношке побегао..

Хм! Откуда је стражар могао знати, да оно није било псето, него ухода? Та није га истресао из коже! Тако су питали данас неки кад је о томе била реч.

На то ће други рећи ово: А зашто не би и ухода обукао псећу кожу, кад је данас мода, навлачити туђу кожу.

Ено на пример хрватски Франковци. Стварају легије. — Обукли су лавовску кожу, само штета, што им је одостраг испао њихов — вечији реп.

Ено „Србобран“! Обукао је хрватску кожу и силом се прави оно што није.

А ено „Браник“. Он од почетка, од како је почео излазити међу људе увек има на себи псећу кожу. И хајд што псећу кожу, али и нарав и глас све.

Па што би то било тако страшно, ако се и један ухода увуче у псећу кожу?!

Тако рече неко, а други су морали признати, да има право

Брзојави „Заставе“

Стигли 6. новембра.

Војне припреме Аустроугарске.

Дубровник. Аустроугарска војна власт чини све, да спречи могући напад Црне Горе на Котор. Војни кругови веле, да положај Котора није тако опасан. Чине се све спреме, да се Котор може држати, док му не би стигла помоћ. Сва је постаја Котора у приправности.

Турске припреме.

Цариград. Творница Крупова добила је наредбу од Турске, да јој пошаље брзометне топове.

Министарски договори.

Будимпешта Аустријски министар-председник Бинерт стиже сутра у суботу у Будимпешту, да походи угарску владу. У вече иде са министром председником Векерлом у Беч. Министар-председник Векерле и Дарањи присуствоваће у недељу у Бечу заједничкој министарској седници, у којој ће расправити разна питања економска која стоје у свези са положајем балканских држава.

Одговорни уредник
Константин Брадваровић.

Две собе и кујна у чистом и здравом дворишту усред вароши, у дунавској улици бр. 10. издају се одмах под кирију. У истој кући али са рибије пијаце издаје се и један

зрачан и пространи подрум

врло подесан за трговце вином или шпецерајисте

Ближе извешће код куће газде.

Николе Ивковића
Нови Сад
1509 1—3 дунавска ул. бр. 10.

Нуди се једна женска

од 35 год, **као газдарица**, код пароха или другог господина. Ближа извешћа у администрацији „Заставе“. 1506 1—3

КАЛАМИТЕ ВИНОВЕ ЛОЗЕ.

Двогодишњих калема са жилама у најбољем стању, шаље 1000 комада по 70 форинти а без жила 30 форинти 1000 комада.

Gustav Kunst
1508 1—0 **Каменица** (Срем).

ТРАЖЕ СЕ ЗАСТУПНИЦИ!

„Осечка међусобна припомоћна задруга у Осеку“

тражи у свим местима

заступнике

уз сталну месечну плаћу те провизију. Писмене понуде на

1463 3—4 **Равнатељство**
осечке међусобне припомоћне задруге у Осеку гор. граду.

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.